

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

KOLMILA I VÄRMLAND. — FOTO. V. JOHANSSON, RANSÅTER.

18:DE ARG.

DEN 3 JUNI 1917

N:o 36

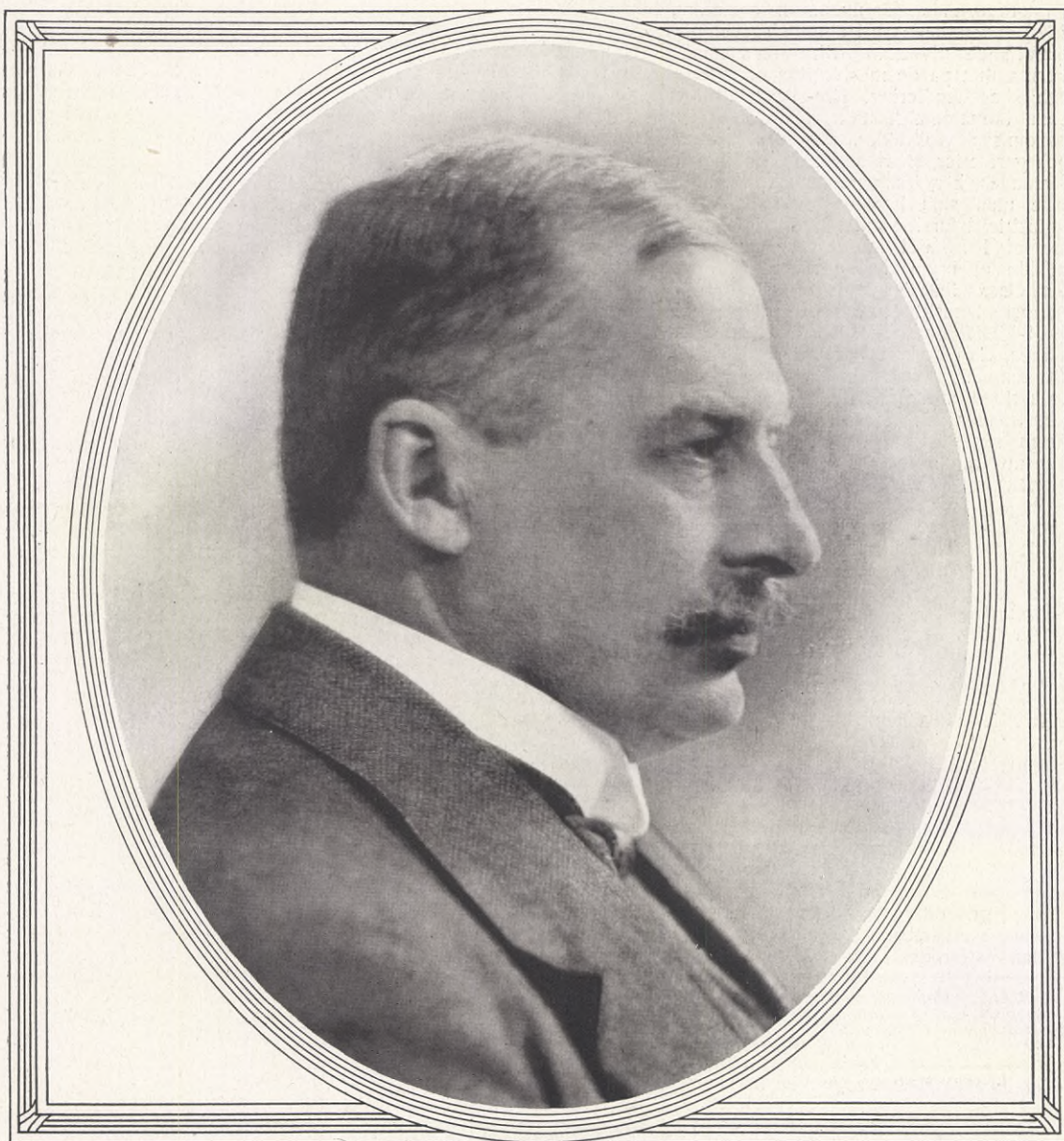

Foto. Flodin, Stockholm.

Angström

Kliche: Lindström & Öbergström.

AUGUST HERLENIUS.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Bland de svenska bruks- och industriföretag, som under de senaste åren, icke minst under den af världskriget framkallade konjunkturen kunnat förete en synnerligen glänsande utveckling, intaga Uddeholmsverken ett af de allra främsta rummen.

Denna ursprungligen af bruksägaren Bengt Gustaf Geijer — farfarsfadern till den berömda häfdatecknaren — i början på 1700-talet grundade bruks- och egendomskomplex var af denne egentligen afsedd att under namn af Uddeholms bolag utgöra ett slags fideikommiss inom släkten, som enligt hans afsikt i evärdeliga tider skulle drifva verken gemensamt. Detta förordnande var emellertid icke lagligen upprättadt, utan upphäfdes af barnen, så att endast några få af dem blefvo delägare i detsamma. Bolaget utvecklade emellertid en betydande verksamhet och förstörde undan för undan sin egendom, tills det år 1870 omvandlades till aktiebolag och gick en än mera omfattande utveckling till mötes med en storartad verksamhet på de mest skilda områden: grufbrytning och skogshandtering, järn- och ståltillverkning såväl som trämassefabrikation, manufakturverk, gjuterier, mekaniska verkstäder, såg- och kvarnverk, färgerier och garfverier, snart sagdt alla möjliga industrigrenar förenades här inom ramen af en enda förvaltning. Icke utan skäl har man också kallat Uddeholm ett industriellt furstendöme. Den kris, som i senare hälften af 1870-talet inbröt öfver vår bruksrörelse, förmodade ej bryta den dåvarande disponenten, E. J. Danielsons ihärdiga kraft. Hans efterträdare blef sedermera landshöfdingen A. G. J. Svedelius, som åren 1881—93 förde spiran, tills dåvarande disponenten för Bofors, Carl Danielson, den äldre Danielsons brorson, sistnämnda år kallades att öfvertaga regementet. I hela tjugo år hvilade det i hans fasta och säkra hand, tills framskriden ålder år 1913 föranledde honom att draga sig tillbaka, hvarefter ledningen öfvergick till den nuvarande chefen, kabinettskammarherren August Herlenius.

August Herlenius är född på Edsvalla den 22 december 1861 och son till bruksägaren därstädes Jonas Herlenius och hans maka Louise Malmberg. Efter aflagd mogenhetsexamen ägnade han sig åt den militära banan, blef 1881 underlöjtnant vid Göta artilleriregemente och beforderades år 1889 till löjtnant. Under tiden hade han genomgått icke blott den större kursen vid artilleri- och ingenjörshögskolan, utan äfven bergshögskolan, hvarifrån han utexaminerades 1889. Efter att åren 1890—93 ha tjänstgjort som kontrollofficer vid kanontillverkningen å Bofors, kallades han år 1894 att öfvertaga disponentbefattningen vid Storfors bruk i Värmland, där han snart lade i dagen framstående ledaregenskaper och en äfven i andra hänseenden mindre vanlig förmåga. Samtidigt tog han afsked från den aktiva militärtjänsten, men utnämndes 1895 till kapten i regementet, i hvars reserv han fortor till kvarstå. Inom kort togs hans kraft i anspråk äfven för talrika andra offentliga och enskilda värf. Bland annat blef han 1908 ledamot af styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk samt 1910 ledamot af k. vattenfallsstyrelsen.

Herlenius var således ingen opröfvad kraft, när han kallades att jämväl träda i spetsen för Uddeholmsverken samt i sammanhang därmed för de med dessa förenade Stjerns aktiebolag, Toullavara grufaktiebolag, Nordmarks-Klarälvens järnvägsaktiebolag m. fl. Särskildt under krigsåren har han här utvecklat en rast-

lös verksamhet. Kraftstationer utbyggdes i bolagens vattenfall, nya elektriska masugnar anlades. Ett nytt fin- och trädvalsverk uppfördes vid Hagfors och öfriga där befintliga valsverk moderniserades. Nya sågverk och hyflerier anlades vid Skoghäll. Järnväg anlades härifrån till Karlstad. Vid Stjernfors uppfördes en fabrik för tillverkning af klorkalk och kaustikt alkali, hvilken kunde tagas i bruk i början af år 1916 och lämnade så goda resultat, att den genast utvidgades till dubbla kapaciteten. En ny sulfittfabrik och en sulfattfabrik igångsattes vid Skoghäll, där äfven ledes en fabrik för klorkalk och alkali-tillverkning påbörjades i syfte att förse såväl bolagets verk därstädes som ock i närheten liggande cellulosa-fabriker med erforderlig klorkalk. För att tillvarataga en del affallsprodukter från sulfittfabriken därstädes anordnades uppförandet af dels en fabrik för ethylalkohol, beräknad för en tillverkning af 720,000 liter pr år, afsedd för drift af bolagets järnvägar, dels en anläggning för framställning enligt den Strehlenertska metoden af s. k. sulfitkol ur sulfittfalls-luten, beräknad för en årsproduktion af omkring 4,500 ton kol pr år. Båda dessa anläggningar beräknas färdiga att i år tagas i drift.

Som man ser är det ett målmedvetet och kraftigt arbete, som här pågår för utnyttjande af de oerhörda resurser, som ligga inom Uddeholmsbolagets dominium. Det program Herlenius för sig uppställt går ut på en möjligast fullständig s. k. integration af driften, d. v. s. man söker i största utsträckning att åstadkomma såväl kraft som råmaterialier ur bolagets egna tillgångar och likaledes att bringa dessa råmaterial till högsta möjliga förädling. Äfven transportuppgifterna har bolaget sökt själfständigt lösa icke blott genom egna järnvägsanläggningar, utan äfven genom anskaffande af egna ångbåtar och pråmar, med hvilkas tillhjälp samfärdseln öfver den ombyggda Trollhätte kanal nu kan direkt förmedlas mellan det värmländska bruket och dess afnämare på kontinenten eller de brittiska öarne. Bolagets ledning har, som det heter i senaste årsberättelsen, icke ansett den rådande dyrtiden böra inverka hämmande på bolagets utveckling, utan har varit besjälad af den öfvertygelsen, att bolaget med kraft och förutseende måste bereda sig för de svåra år, som sannolikt komma efter den nuvarande högkonjunkturen. Det är lifligt att hoppas, att man öfverallt inom de ledande kretsarne i vår industri måtte visa samma ansvarsmedvetna och kloka förtänksamhet.

I det offentliga lifvet har Herlenius deltagit bl. a. som ledamot under en längre följd af år från 1895 som ledamot af Värmlands läns landsting. Vidare har han af k. m:t kallats till ledamot af den för uppgörande af förslag till ny vattenrättslagstiftning tillsatta kommittén. Ytterligare är han fullmäktig i Järnkontoret och har varit ledamot af järnvägsrådet.

Af styrelseuppdrag i enskilda företag må antecknas sådana i Karlstads mekaniska verkstad samt i de många med Uddeholm sammanslutna gruf- och bruksbolagen.

År 1908 utnämndes Herlenius till kabinettskammarherre hos h. m:t konungen.

Sedan år 1889 är Herlenius i äktenskap förenad med Alice Lilliehöök af Gälared och Kolbäck, dotter af öfversten Axel Fredrik Lilliehöök och hans maka Hilda Evers.

STOCKHOLMS GARNISONSTRUPPER PÅ STRIDSÖFNINGAR.

Tisdagen den 23 maj höllo delar af Stockholms garnison *stridsöfningar* på Järfva-fältet. Vid 4-tiden på e. m. ägde förbimarsch i parad rum för arméfördelningschefen generalmajor Wrangel som med sin stab fattat posto på Karlavägen. Stora människoskaror åsågo förbimarschen.

*

Till porträtten å nästa sida.

En upprörande seglingsolycka, hvilken kräfde tre unga förhoppningsfulla människolif och i djupaste sorg försänkt de därpå berörda familjerna, inträffade den 20 maj på sjön Mjörn vid Alingsås. 18-årige Bertil Köster, son till öfverläkaren vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, d:r H. Köster, 17-årige Alf Svensson, son till källarmästare H. Svensson, Göteborg, och

HVAR 8 DAG

GARNISONSTRUPPERNA DEFILERA FÖR ARMÉFÖRDELNINGSCHEFEN, GENERALMAJOR F. WRANGEL.

22-årige Torsten Andrén, son till folkskollärare Anders Andrén, Böö, Örgryte, hvilka vid tillfället befunno sig på besök i trakten, begävo sig nämnda dag ut på Mjörn i en s. k. pojkbåt. Den lilla segelbåten iaktogs under dagens lopp vid flera tillfällen af olika personer och syntes därvid arbeta hårdt i den byiga vinden, men återvände icke på väntad tid. Då de unga männen alltjämt icke läto sig afhöra, anställdes omfattande efterspaningar, hvilka ledde till konstaterandet att en kullsegling ägt rum och att därvid de tre unga männen förolyckats. De omkomna voro alla tre skickliga simmare. Att de det oakadt ej genom simning kunnat rädda sig i land talar för att de antingen icke lyckats frigöra sig från den kullstälpta båten utan dragits med ned i djupet eller gripits af de i denna sjö förekommande starka strömdragen och hvirlarne.

De under så sorgliga förhållanden i förtid borttryckta lofvande unga männen åtnjöto genom sitt hurtiga vänfasta väsende en omfattande sympati i de ungdomskretsar inom hvilka de rörd sig och efterlämnar här ett stort antal vänner och kamrater, hvilka varmt deltaga i den djupa sorg som drabbat de bortgångnas föräldrar och anförvänder.

Samtliga trafikdirektörer vid statens järnvägar voro den 14—15 maj sammankallade i Linköping för gemensamt utarbetande af vissa organisatoriska föreskrifter. Vid sidan af de viktiga förhandlingarne funno mötesdeltagarne tid äfven för utflykter utåt en del af Östergötlands järnvägs-linier.

Foto. Wäberg, Linköping.

TRAFIKDIREKTIONSMÖTE
Grupp af deltagare vid ut-

Grosshandlare Frans Blom i Norrköping, redan tidigare känd som frikostig donator, har minnesfäst sin nyligen inträffade 70-årsdag med ett stort antal donationer, till olika institutioner och filantro-

Generaldirektör Granberg (X).

piska företag, uppgående till ett sammanlagdt kontant belopp af 259,500 kr. Till denna betydande summa kommer ytterligare ett belopp af hundra tusen kronor, i dagarne donerade till ett nytt torn å Hedvigs kyrka i Norrköping. Den varmhjärtade filantropen blef på 70-årsdagen föremål för den mäst storslagna hyllning. Utom af personliga vänner uppvaktades jubilaren af deputationer från alla de institutioner, inrättningar och välgörenhetsföreningar hvilka åtnjutit förmånen af hans starka frikostigt utmäta ekonomiska understöd.

Norrköpings Fotogr. Mag.
DEN STORSTILÅDE FILANTROPEN, GROSSHANDLANDEN
FRANS BLOM I NORRKÖPING PÅ 70-ÅRS DAGEN, föremål
för en utomordentlig hyllning.

Vi äro genom välvillig förmedling satta i tillfälle att i föreliggande häfte återgifva ett porträtt af den framlidne märklige svenske freds vännen riksdagsmannen *Jonas Jonasson*, öfver hvilken i dagarne Svenska freds- och skiljedomsföreningen låtit resa en minnesvård i Gullabo socken, Kalmar län. Vi hänvisa till nummer 34, där en afbildning af minnesstenen finnes införd.

Efter porträtt.

Klitche: *Henst Sj/versparre.*

J. JONASSON, GULLABOÅS,
Riksdagens förste freds motionär.

BERTIL KÖSTER. TORSTEN ANDRÉN. ALF SVENSSON.
De genom seglingsolycka å sjön Mjörn, Alingsås, omkomna tre ynglingarne.
Text å sid. 563.

I LINKÖPING.
flykten till Vreta kloster.

Klische: *Bengt Sjöversparre.*

och avslutades med bön och sång.

*

Dals-Eds Röda kors-krets, som i dagarna haft sitt årsmöte, anordnade i samband därmed en utställning af arbeten, hvilka under årets lopp utförts af föreningens kvinnliga medlemmar, omfattande fullständig utredning till 16 sängar ävensom klädespersedlar och en myckenhet förbandsartiklar. Kretsens ordförande är trafikchef E. A. Lundborg.

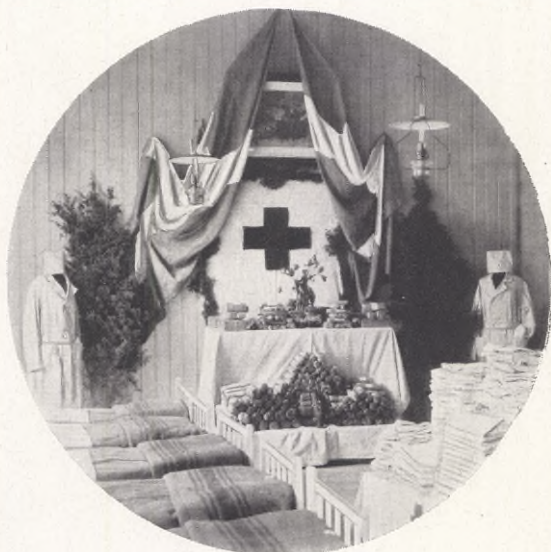
*

Professor Gustaf Jäger, världsberömt på grund af den energiska propaganda han på sin tid bedref för ylleunderkläder såsom de enda hygieniskt riktiga, har aflidit i Stutt-

Onsdagen den 23 maj lades *grundstenen till en ny kyrka i Helgalunden på Söder*. Det nya templet, som ritats af arkitekten Norborg, är afsedt att bli en träkyrka i gammalsvensk stil och får ett synnerligen vackert läge på den dominerande höjden med Erstaviken nedanför. Den beräknas kosta 85,000 kr. af hvilken summa Sällskapet för kyrklig själavård insamlat 55,000 kr. Det resterande beloppet hoppas man få af reformationsjubileumsfonden. Den högtidliga grundstensläggningsakten förrättades af kyrkoherden dr Landqvist som utgående från bibelordet "Om Herren icke bygger huset, så arbeta de fåfängt, som därpå bygga" höll en anslående betraktelse och gaf en historik öfver kyrkans tillkomst. Akten inleddes med musik af Katarina skolas gossorkester

Grundstensläggning till den nya Helga-kyrkan i Stockholm. Kyrkoherden, dr Landqvist förrättar den högtidliga akten.

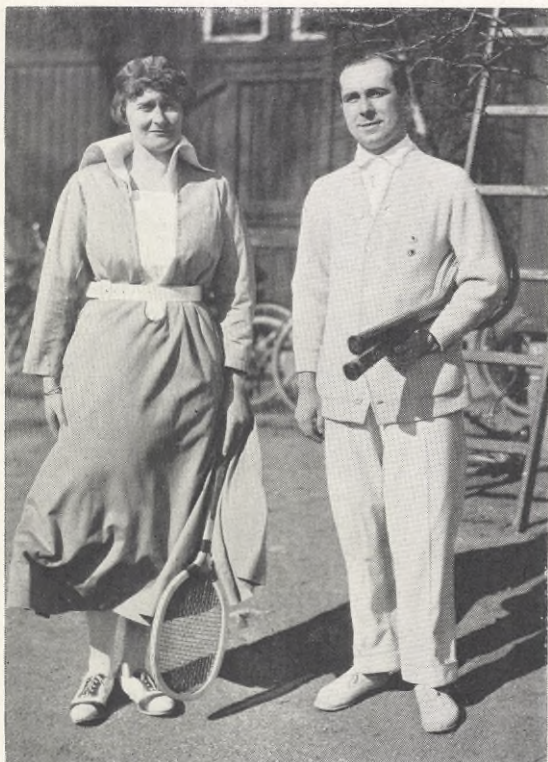

DALS-EDS RÖDAKORSUTSTÄLLNING I ED den 12—13 maj.

gart i den höga åldern af 85 år. En af honom författad bok "Upptäckten af själen", hvarest han sökte bevisa att man kunde "lukta själen" fäste genom sin paradoxala form löjets skimmer vid hans namn, men har icke desto mindre vunnit erkännande af ett antal vetenskapsmän, hvilka förklarar sig dela Jägers uppfattning, att lissprocesserna bero på vissa sönderdelningsämnen i kroppens ägghvita, hvilka ämnen ha inflytande på de själsliga förhållandena och äro förnimbara för lukten. Jäger som först var verksam som privat docent i Wien, blef sedan professor i Stuttgart och utgaf från trycket, utom oivannämnda arbete, en mängd uppmärksammade zoologiska verk.

PROFESSOR G. JÄGER, den nyligen aflidne vetenskapsmannen, särskildt bekant såsom ifrare för yllebeklädnad.

COMTESSE A. SCHEEL OCH HERR C. STEINERT. Eröfrade 1:a pris, konungens hederspris för damer och fru M. Boströms pris för herrar för dubbelspel med förförutgåning. — Efter fotografi.

Internationella tennisturneringen. Efter tio täfplingsdagar avslutades den 13 maj den internationella tennisturneringen. De återstående finalerna utom slutstriden i open single för damer blevo då afgjorda. I handicap single för herrar, klass B, möttes herr Björkander och Benckert. Den förre segrade efter en långvarig strid och gick därmed upp i den officiella A-klassen. Finalen i handicap för damer vann frök. Cederschiöld mot fru Arnheim med 2 mot 0.

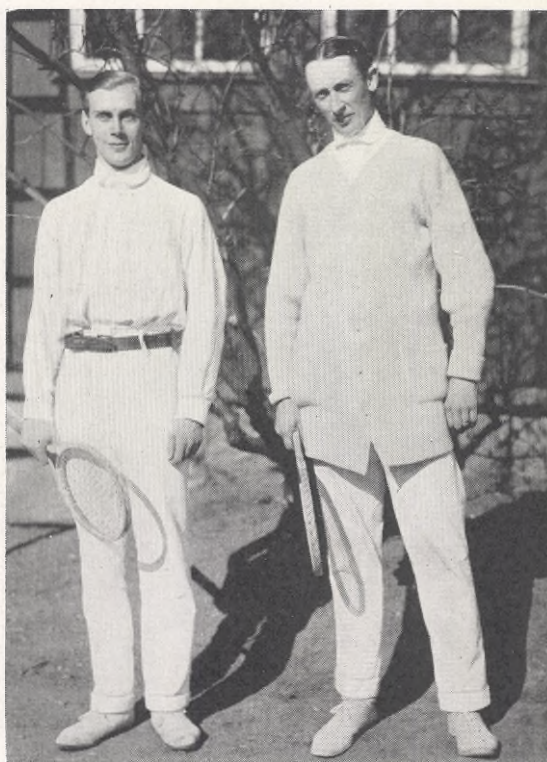
Af öfriga matcher följdes finalen i handicap single för herrar, klass A, med stort intresse. Motståndare voro herr J. A. Ekholm o. S. Malmström. Den förres energiska spel, vittnande om en rationell träning, tillförde honom en välförtjänt seger. Herr Malmström, som sedan ställde upp mot hr C. Benckert i finalen om Löwenadlers vandringspris låg äfven i denna strid under och blef alltså förlorande part.

I finalen i mixed doubles vann det danska paret comtesse Scheel—hr C. Steinert med lätthet öfver det svenska fröken M. Lindberg—hr L. Silfverstolpe. I den sista matchen, finalen i handicap doubles ställde paren J. A. Ekholm—E. Svedfeldt och T. Åkerholm—Hj. Blomberg upp.

Vidst. bild: W. GRÜNER (Fredrikshof) som öfverlägset segrade i distriktsmästerskapet i Maratonlöpning.

W. Gruner, Fredrikshof

TVÅ AF DE BÄSTA SVENSKA TENNISPELARNE: Fr. v. herr J. A. Ekholm (1:a pris och Konungens hederspris i enkelspel med förförutgåning) och herr C. Benckert (1:a pris i dubbelspel för herrar)

Matchen blef dagens bästa. Efter att i början ha legat öfver blef dock det förra paret slaget.

Härefter förrättades omedelbart prisutdelning.

*

Allmänna idrottens första Stadion-dag för året. Söndagen den 21 maj höll allmänna idrotten sitt intåg i Stadion. Säsongen inleddes af Kronoberg och Hellas idrottsföreningar som inbjudare. Ett rätt stort antal idrottsmän hade hörsammat anmaningen bland dem flera kända förmågor. Emellertid var vädret kallt och blåsigt hvilket gjorde att resultaten blevo svaga.

Bland dagens täflingar märktes distriktsmästerskapet i Maraton-löpning. Det vanns öfverlägset af fredrikshofvaren W. Gruner på 2 t. 46 m. 58,2 sek.. Hans seger betraktas som synnerligen aktningvärd med hänsyn t. det dåliga vädret. I löpning 100 meter segrade Norrlöf, Kronoberg på 12 sek. och i höjdhopp tog Kullerstrand, Stockholmskamraterna 183 cm. o. blef därmed etta. I löpning på 3000 mtr dök en ny stjärna, södermalmaren H. Falk, upp och segrade på 9 min. 27,1 sek.

Stafettlöpningen 10 ggr Stadionvarivet vanns af Hellas på 9 min. 8,2 sek.

Vidst. bild: K. FALK, (Södermalm) hvars seger i 3000 meterlöpningen väckte stor uppmärksamhet.

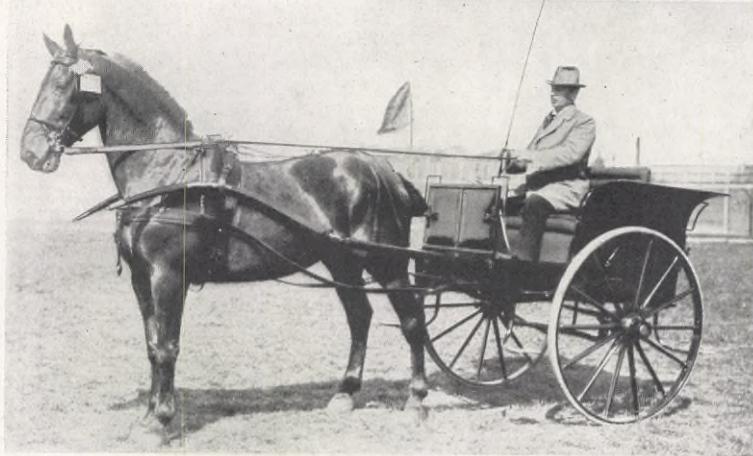
K. Falk, Södermalm

Årets stora hästutställning i Malmö, anordnad af Skånska fältrittklubben, tog sin början den 17 maj med täflan för kavalleriets brukshästar om skånska hästuppfödarnes hederspris, hvarefter under de närmaste dagarne följde uppvisning af ridhästar, unghästar, vagnhästar, remonter m. fl. äfvensom de i samband med utställningen anordnade stora ridtäflingarne, hvilka afslutades den 20 maj. Vid utställningen uppvisades en representativ samling hästar af olika kategorier liksom vid täflingarne ett flertal synnerligen vackra prestationer förekommo.

Till bild å sid. 576.

Sveriges handelsflotta hvilken under världskriget vid upprepade tillfällen från de krigförandes sida fått vidkännas en omild och till protester föranledande rättsstridig behandling, har i dagarne utsatts för ett våldsdåd, hvilket genom sin alla gränser öfverskridande brutalitet hos vårt folk väckt till lif en sjudande bitterhet och, med hänsyn till de svenska lif hvilka gått förlorade, en lika allmän som djup och uppriktig sorg.

Med oförställd glädje hälsades på sin tid svenska regeringens meddelande om den med England träffade öfverenskommelsen om frigifvande af i engelska hamnar liggande svenskt tonnage, befraktadt med för vårt land ytterst nödvändiga varor, främst att nämna brödsäd, och den af brist och dyrtid tryckta befolkningen afvaktade med otålighet de väntade lartygslasterna. Som ett det hårdaste slag förnams därför ett den 19 maj från Eng-

SKANDINAVIENS YPPERSTE KAPPLÖPNINGHÄST "KIRKGATE, från England importerad valack, tillhörig löjtnanten G. Malmsten (Skånska drag-reg.) och af honom i dagarne såld för 25,000 kronor till löjtnanterna F. Martin (Lifreg. drag.) och S. Wawrinsky (Skånska drag-reg.). — Foto. Rahmn, Malmö.

T. v.: FRÅN HÄSTUTSTÄLLNINGEN I MALMÖ. Prisbelönadt ekipage tillhörigt herr Y. Jacobsson, Fosieby.

Nederst: "DONNA", tillhörig herr B. Åkesson, Hoby. Tilldelad kronprinsens hederspris. — Fotos. Ohm, Malmö.

land ingänget telegrafiskt sorgebud, hvilket berättade att tre stora svenska ångare, som frigifvits från England, under hemresan vid passerandet af blockadområdet torpederats af tyska ubåtar. De ifrågavarande ångarne, samtliga från Göteborg, voro "Västerland", tillhörande rederiaktiebolaget "Tirfing" samt ångfartygen "Viken" och "Aspen", tillhöriga rederiaktiebolaget "Transatlantic". Vid "Västerlands" och "Vikens" sänkning omkommo tio man af besättningarne. "Aspen" hvars hela besättning räddades, kunde ehuru svårt skadad införas till engelsk hamn, där dess last kommer att lossas.

Ångaren "Västerland" som under konvoj af engelska krigsfartyg tillika med en del andra ångare den 17 maj afgick från Lerwick angreps kort efter det den lämnat hamnen af en tysk ubåt och sänktes af en torped, som träffade i maskinpannummet. Ångaren som från Amerika medförde 5,300 ton fodermedel var krigsrisikförsäkrad för 1½ mill. kr. men anses haiva haft ett fördubbelat konjunkturvärde. "Viken" och "Aspen" afgingo likaledes den 17 maj från Kirkwall och angreps redan i engelska kustfarvattnet af de tyska ubåtarne. "Viken" som omedelbart gick till botten mätte 3,000 tons och förde vid olycks-tillfället full last af svaivel, värd omkring 2½ mill. kr. "Aspen" återigen var lastad med hvete och råg till ett värde af omkr. 2 mill. kr. I sig själf representerade ångaren ett värde af 5 mill. kr.

VÅRFEST I UPSALA.

1. STUDENTKÅREN UPPVAKTAR UNIVERSITETSKANSLERN, STATSMINISTER C. SWARTZ. Närmast vid h. exc. synes prokanslern, erkebiskop Söderblom. — Foto. Angel, Upsala.

Statsminister Swartz besökte d. 19 maj Upsala och bevistade därvid värkonserten i aulan samt blef efter dess slut vid utträdet på universitetstrappan i sin egenskap af statsminister och universitetskanslär lifligt hyllad af Upsala studentkår, å hvars vägnar ordf. fil. lic. Manne Ekman talade. I sitt svarstal uppmanade statsministern till att i fast och enig upplutning kring landets konung samverka till att bereda det en ljus framtid.

Foto. Sandberg, Upsala.

2. STUDENTSANGEN. Foto. Finn, Upsala. 3. VÅRFÄST I BOTANISKA TRÄDGÅRDEN.

Klitché: Bengt Sjöversparre.

SVENSKA LÄKEKONSTENS HISTORIA.

SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPETS MEDICINSK-HISTORISKA SAMLINGAR.

Sedan ett par år eller närmare bestämt sedan i december 1914 har under dr Wilhelm Djurbergs insiktsfulla ledning pågått en insamling af medicinska föremål illustrerande den svenska läkekonstens utveckling. Det är Svenska läkaresällskapet sektion för medicinens historia som tagit initiativet och i dagarna har man hunnit så långt att icke mindre än 2,000 olika föremål hopbringats och vederbörligen katalogiserats. Ytterligare ett tusental beräknas tillkomma inom den närmaste tiden. Den i många stycken unika samlingen förvaras i Nordiska museet. En ingående beskrifning af densamma — intressant äfven för icke-fackmannen — skulle kräva större utrymme än det vi disponera, hvarför här endast kan bli fråga om en liten orientering.

Ett af de äldsta minnen från forna tiders läkekonst är sannolikt en läkareskytt, den första i Stockholm uppgifves det. Den daterar sig från år 1558 och lär ha tillhört bårdskräran Henrik Quant i Kindstugatan 18. Såsom synes å bilden föreställer den två manspersoner fjättrade på ömse sidor om ett bål. De äro läkarnas skyddspatroner Cosmas och Damians, hvilka enligt sägnen af den romerske prokonsuln Lysias tillsammans bundos på ett bål för att tvingas afsvärja sin tro. De båda medicinmännen skola emellertid oskadda ha utstått denna skärseld till följd af ingripande från högre makter.

Lifmedicus Carl Isak Dellviks (1769—1869) skytt tillhört en senare tid men tilldrager sig intresset på grund af sin för oss, sena tiders barn litet löjväckande inskription:

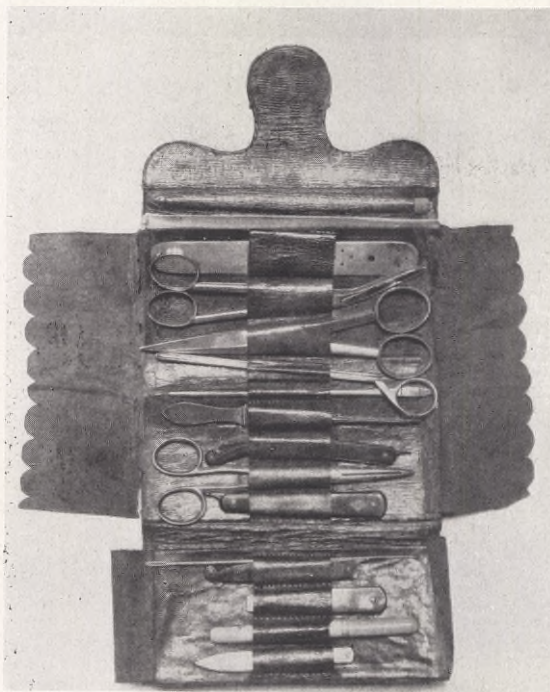
”Träffas hemma alla morgnar till kl. 8 samt middagstiden mellan 1 och 2.

GAMLA APOTEKSLÅDOR SAMT EN "LIFPUST" FRÅN 1800-TALET FÖR KONSTGJORD ANDHÄMTNING.

Efter fotografier.

väl också af läkarna — för att putsa tanderna. Stomatol och tandborste var på den tiden

Efter fotografier

Kliche: Ernst Sjöström.

BINDTYG SOM ANVÄNDTS AF SVENSKA ARMÉN 1815—1820

instrument tillverkat af instrumentmakaren Steinholtz, hvilken lefde under 1700-talet och åtnjöt anseende för stor yrkesskicklighet.

Redan tidigt voro apparater för konstgjord andhämtning i bruk. En dylik från 1800-talet, benämnd "lifpust" verkar onekligen litet primitiv, men den gjorde förmodligen hvad den kunde, då det gällde att till lifvet återkalla skenbart drunknade.

Militärmedicinen representeras bl. a. af en del recept som utskrifvits för Karl XII:s drabanter och andra för soldaterna under finska kriget 1808—09. Svenska arméns instrumentlådor från olika tidskedan finnas också, hvarjämte generaldirektör Edholms stora militärmedicinska kollektion på omkring 500 nummer införlifvats med samlingarna.

Instrument, som tillhört kända namn inom den medicinska forskningen, observeras vidare. Vi anteckna bl. a. Olof Glas' etui för ögonoperationer, Berzelius' reagenslåda, Anders Retzius' Wien-mikroskop.

En uppsättning gamla apotekslådor med burkar och andra apoteksattiraljer gifva en inblick i apoteksväsendets historia.

Hvad tandläkekonsten beträffar, är den också företrädd. En s. k. tandnyckel gör verkligen ett kusligt intryck. Våra förfäders käkar måtte ha varit af det mera hållfasta slaget! Bland samma samling förekomma vidare filar, som begagnades af allmänheten —

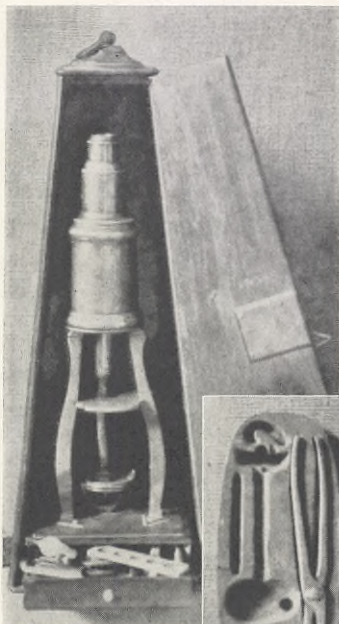
okända ting.

Många af föremålen i samlingarna hänföra sig gifvetvis till förlösningsproceduren. En gammal kista som tillhört en ackuschörska

Sjukbud mottagas i köket.

Mikroskopsamlingen är rikhaltig. Man lägger särskildt märke till ett

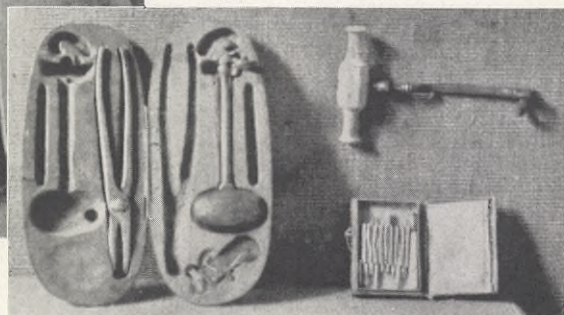

MIKROSKOP
TILLVERKADT AF
INSTRUMENTMA-
KAREN STEIN-
HOLTZ PÅ 1700-
TALET.

BÅRDSKÄRAREN HENRIK QUANTS SKYLTT.

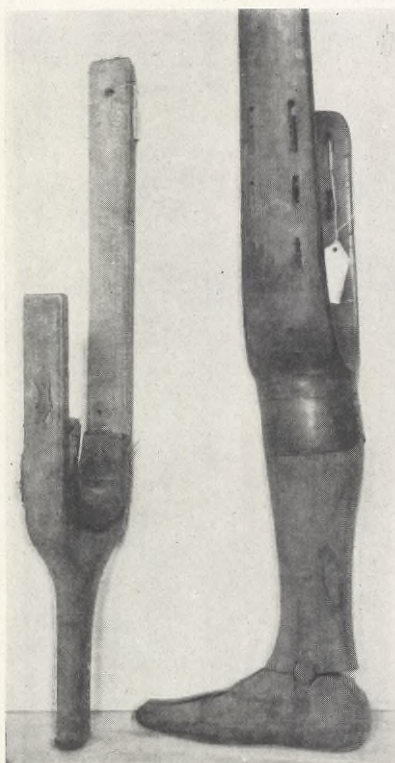

GAMLA TANDLÄKAREVERKTYG.
T. h. en s. k. tandnyckel.

på Gustaf III:s tid är originell nog särskildt på grund af sina många inskriptioner, af hvilka följande må citeras:

tillfälle att bruka, som inlämnas till kyrkan den 7 Dec, 1775."

"Då Hans Kongl. Maj:jt Gustaf III, Sveriges största konung, Gudi vare ährad, allernädigst stod fader på Gustaf Palmgren vid dess närvaro genom öfversten och generalen Grefve Charlemir Levenhaupt på Winäs den 4 October 1775, nyttjades desse inliggande Christningekläder, hvilka regementspastorskan, enkefru Helena Sandel, stadsaccouscheurskan, skänkt till Westerwicks stads kyrka, att brukas vid Adelige och dess vederlikars barnsdop, jämte andre Christningekläder för fattige barns nyttjande vid slikt

Efter fotografier.

Kliche: Bengt Nilversparre.

TREPANATIONSBORR,
SOM ANVÄNDES I SLU-
TET AF 1700-TALET VID
URBORNINGAR AF
HUFVUDSKÅLEN UTAN
BEDÖFNINGSMEDEL.

Vidstående bild:

T. v. STYLTA FRÅN BÖR-
JAN AF 1800-TALET; an-
vändes under brunnsdrick-
ning vid Djurgårdsbrunn.

T. h. KONSTGJORDT BEN
FRÅN SAMMA TID.

MEDIKAMENTSURKAR:

T. v. BURK AF RÖDMÅLADT TRÄ, SOM TILL-
HÖRT FRANS VON SCHEELE OCH ÅR FRÅN
HANS APOTEK I KÖPING.

T. h. EN BURK FRÅN 1700-TALET, HVILKEN
TILLHÖRT SERAFIMERLASARETTET.

Foto. Wik, Ljusdal.

TÅGURSPÅRINGEN VID LOSTER (NORRA STAMBANAN).

Utsikt från A. B. samt Sittesvare, Sjöm—Gbg.

OLYCKSPLATSEN MED DE URSPÅRADE 15 VAGNARNE.

Ett synnerligen svårartadt järnvägsmisshälsö, hvilket vällade betydande materiell förlust, inträffade den 20 maj i Norrland. Då ett godståg, hvilket vid middagstiden afgått från Ånge, befann sig nära Losters hållplats belägen 17 km. norr om Ljusdal, brast en hjulring under en af vagnarne, hvarvid slutet af tågsättet be-

stående af 16 med träkol lastade vagnar, lösslets från det öfriga tåget och vräktes omkull på järnvägslinien, hvilken refs upp till en längd af 400 meter. Flera af vagnarne blefvo fullständigt krossade och de öfriga mer eller mindre ramponerade.

AFRÄKNINGEN.

FÖR HVAR 8 DAG AF DAVID LINDE.

MALM hade nyss kommit in i våta stöflar och fuktigt ylle och företog sin sedvanliga yttre förvandling ute i kapprummet. Han kröp in i sin gamla polska jacka, som han ärfte efter en vän vid handelsskolan i Leipzig, och tog på sig tofflorna. Tidningarna lägo på rökbordet och sedan betjanten fått eld på kubbarne i spiseln, försjök godsägaren i en stilla hvila och betraktade lidelsefritt världshändelsernas protokoll i bladet.

Hallen var stor som en medeltida värdshussal med balkar i taket och tegel på golvet, ty så hade godsägaren tänkt sig en landtjunkares mottagningsrum både för grefvar och bönder, då han installerade sig i de öde rummen i den gamla herrgården. Väggarne hade han klädt in i en mörk ekpanel med pluggade ramstycken, alldeles som det snickrades på Sturarnes tid. Under de svarta skinnfåtöljerna lägo äkta mattor, troligen från Täbritz eller Kirman, öfver det handslagna teglets skrofligheter. Malm tänkte sällan taklyktan, då brasan brann, hvarföre hela rummet låg insvept i sin senapsbruna ton, i hvilken endast den kalkade spiseln, slitsarne emellan bjälkarne och gevärspipornas stål skimrade ljusare. Ute stormade det och regnade, så att det gnisslade som efter ett grusras på verandataket. Ett par öppna vindsfönster ryckte smällande på sina hakar, men ingen kom sig för att stänga dem. I vildvinet på ytterväggen hördes ett pipande sus efter nordanvindens attacker. Nu lossnade en tegelpanna och gaf sig bullrande iväg utför taket, för att med ett gällt kras slås i bitar emot vattentunnans kant.

Godsägaren skickade Olsson efter nattrocken och

drack sitt te. Det var en stund af afskildhet, utan minsta krusning på fantasiens lagun, men med en känsla af välbehag vid brasans värme mot bakgrunden af höstkällens kyla utanför murarne.

Det bullrade i vindfånget och in kom, våt och ruggig, godsägarens granne brukspatron Hammer.

— Jag kände mig så ensam, sade han, i denna fördömda kväll och marscherade därför öfver till dig. Här står min gamla karmstol framför brasan och på bordet allt som kan värma magen, om måhända ej själen. Tag hit eldgaffeln, Olsson! Jag blir masmästare och du blir gästgivare, Georg, och Olsson behöfver inte passa oss.

Både syntes vara glada åt detta afbrott i ensamheten och rökande och fåordiga glanade de in i lågorna och tittade förströdda på, huru kådan dröp ur kvistarne och björksaven blef ånga.

— Jag mötte nyss prästen i sin trilla, sade värden, han skulle väl ut på förrättning till någon som stormen blåser lifvet ur i kväll. Den gamle magra herrn satt hopkrupen i kölden som figuren på en gothisk takryttare. Jag är i starkt tvifvel, att han öfvade sig i bön, Arosenius har ett stort gryt, men han har aldrig dragit sig för att krypa in i de mörkaste och smalaste gångarne.

— Den mannen har många underliga historier i sitt minnesregister, som han behåller för sig själf. Men han påstår, att alla äro förklarliga och inte ha någonting med metafysiken att skaffa. Jag har en oklar aning om en underlig händelse på Kopparhällarnes kyrkogård, som skulle hafva händt, — åtminstone påstås det så —, i din släkts familjegrav. Det lär ha skett för någon tid sedan, då jag var i Amerika. Men denna händelse berättas på så olika

Forts. å sid. 574.

EN STOR HYLLNING FÖR EN STOR SKÄMTARE.

Foto. Malmström, Sthlm.

REDAKTÖR H. ZETTERSTRÖM (HASSE Z.) PÅ 40-ÅRS DAGEN DEN 23 MAJ.

Kliché: Bengt SJÖVESPÄRRE.

Författaren och redaktören af Söndags-Nisse *Hasse Zetterström*, riksbekant under pseudonymen *Hasse Z.*, fyllde den 23 maj 40 år och blef då föremål för en stortad hyllning. En af de mer originella uppvaktningarna var den som ägnades honom af en deputa-

Hvar 8 Dag som passat på att knäppa af en del af deputationen i herr Zetterströms hem, kan meddela att bakom de goda Grönköpingsmaskerna dolde sig kända stockholmare tillhörande jubilarens vänskrets.

tion från Grönköping, med typer ur *Hasse Z:s* tidning *Grönköpings Veckoblad*. Sålunda fanns närvarande herr Borgmästaren, poetissan, parktanten och manicuristen *Gurli Pettersson*, herr Direktören *Jonsson*, chef för *Grönköpings Varuhus*, fröken *Thea på Stadt*, fotbollsspelaren och sportreferenten i *Grönköpings Veckoblad* *Petrus Karlsson*, herr Polis *Paulus Bergström*, den bekante krigskorrespondenten till *Grönköpings Veckoblad*, den vördnadsvärda 83 åringen *Sofia Liljedotter*, herr Kyrkoherde *Pettersson* och skalden och varuhusbiträdet *Alf Westlund*, alla dessa öfver hela landet populära *Grönköpingsbor*.

Foto. Malmström, Sthlm.

REDAKTÖR OCH FRU ZETTERSTRÖM (X) JÄMTE BARN OCH UPPVAKTANDE. Bland dessa märkas några af typerna från "*Grönköpings Veckoblad*" samt, i midten, flygaren friherre *C. Cederström*.

Foto: P. A. H. Bengt SJÖVESPÄRRE, Sthlm—Og.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

G. A. F. LAGERFELT.
Friherre. Kabinettskammarh.
— Lagerlunda. 85 år 8 maj.*

W. N. A. HAGBORG.
Genremålare. — Stockholm.
65 år 26 Maj.*

C. H:SON STRÖMFELT.
Grefve. Envoyé. — Hyllinge.
55 år 6 Juni.*

G. H. V. HAMILTON.
Grefve. Ryttmästare. — Blom-
berg. 50 år 2 Juni.*

C. FAXÉ.
Grosshandlande. — Malmö.
70 år 2 juni.*

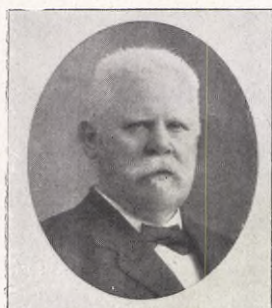
J. E. BOURGHARDT.
F. d. Grosshandlande. Artist.
Stockholm. — 70 år 23 Maj.

B. A. HJORTH.
Direktör. — Stockholm.
55 år 30 maj.*

C. LYON.
Konsul. Grosshandl. — Göte-
borg. 50 år 24 Maj.

P. G. E. PLOMAN.
F. d. Landskamrerare. — Ny-
köping. 70 år 5 Juni.*

E. BERGSTRÖM.
Landbrukare. — St. Bäckabo.
60 år 25 Maj.*

O. HEIMER.
Bankkamrerare. — Hörby.
60 år 27 Maj.*

C. A. LINDBLAD.
Drätselkamrerare. — Helsing-
borg. 55 år 1 Juni.

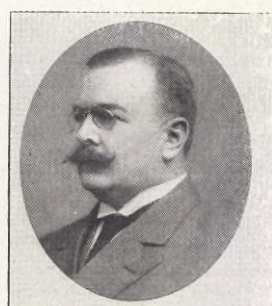
E. W. C. PLANTING-GYLLEN-
BÅGA †. F. d. Häradsh. —
Stockholm. F. 31. † 15 Maj.*

P. F. KJELLERSTEDT †.
Grosshandlande. — Gefle.
F. 53. † 17 Maj.*

C. G. WESTRUP †.
Dir. i Malmö Mjölkster. a.-b.
— Malmö. F. 65. † 17 Maj.

P. H. BOCK †.
Disponent. — Fagersta.
F. 68. † 12 Maj.*

* Data å nästa sida.

GUSTAF LAGERFELT. Ulltn. v. A. Lifgren. reg. 52, kapten 66, afsk. 73; kab.-kammarherre 84. Led. af Hushålln.-sällsk. förvalt.-utsk. 65, ordf. 80—97; Hushålln.-sällsk. v. ordf. 80—97, dess hedersled. Eg. egend. Lagerlunda, Malmöslätt.

CARL STRÖMFELT. Stud. 81, kansliex. 87, hofr.-ex. 88, attaché i Paris s. a., andre sekr. i Utr.-dep. 90, leg.-sekr. i Köpenhamn, St Petersburg, London o. Berlin 93—97; förste sekr. 97, kansliråd o. chef f. leg.-afd. 1900, tf. chargé d'aff. i Berlin, Konstantinopel, Bryssel o. Haag 01—05; deleg. v. internat. sjöfrettskonf. i Bryssel 05, tf. kab.-sekr. s. a., envoyé i disp. 06, minister i Madrid o. Lissabon 07—13.

GILBERT HAMILTON. Ulltn. v. Lifreg. hus. 88, afsk. fr. reg. 06, ryttmäst. i res. s. a. Eg. egend. Blomberg i Skarab. län. Styr.-ordf. i Hushålln.-sällsk. 14 o. i Stamboksfören. f. svenska ardennerhästen. Led. af komm.-nmd o. skolråd.

CORNELIUS FAXE. Deleg. i firman Ad. Faxe & Söner i Malmö. Stadsfullm. 80—16. led. af hamndir. 92—16; ordf. i Malmö sparb., styr.-led. i Skand. kred. A.-B., v. ordf. i styr. f. Kockums mek. verkst. och i Malmö—Tomelilla jernv.-A.-B. Led. af Riksd. A. K. 97—05.

BERNDT HJORTH. Anst. v. mek. verkstäder 78—89, start. egen maskinfabrik i Stockholm 89, verkst. dir. f. A.-B. B. A. Hjorth & Co sedan 99; styr.-led. i Enköpings mek. verkst. A.-B. och i A.-B. Enköpings maskinfabrik. Led. af Stockh. hand-kammarens verkst. utsk.

EDVARD PLOMAN. Stud. 67, hofr.-ex. 72, v. hfd. 75, rådm. o. mag.-sekr. i Nyköping s. a., länsnot. i Söderm. län 79, landskamrer der 85—12. Kon-

Forts. fr. sid. 571.

håll, att jag öfverhufvud varit böjd för att tvifla på alltsammans.

— Du kanske önskar höra tilldragelsen berättad af mig?

— Vi kunna ju tala om något gladare.

— Och ändå skulle jag vilja tala om den för dig. Det var just efter en sådan här natt för ett år sedan, nästan på dagen förresten, då Arosenius kom hit och berättade, att vår familjegrav blifvit uppbruten under natten. Då de kommit in i hvalfvet, stod där en likkista och på den funno de en inskription: "Jag hör hit!" I kistan låg liket af en gammal kvinna, kanske sjuttioårig, vackert svept, man förstod, att kärleksfulla händer gjort det, och omkring hennes Hals låg en kedja med ett guldkors. Händelsen var obegriplig, oerhörd, den var beklämande. "Jag hör hit!" Vi öfverlade hela dagen, gissade på allt möjligt, men kommo ej på någonting, som liknade en förklaring. Inskriptionen tydde på anspråk, att den döda tillhörde vår släkt. Hvem var hon? Hvem hade fört henne dit? De skarpsinnigaste kombinationer, de fantasirika uppslag förde oss ej närmare gåtans lösning. Efter ett familjeråd beslöto vi oss dock för att visa den döda gästfrihet i vår rymliga familjegrav, och där hvilat nu den främmande gamla damen tills förklaringen kanske verkligen kommer en vacker dag.

— Och då får hon måhända flytta?

— Nej, sade värden allvarligt, — det tror jag inte. Troligen får hon stanna. Skål Kurt!

De båda herrarne stirrade in i elden, som om de i de fladdrande lågorna sökte ett svar på hemligheten. Hammer hade skött sin syssla som masmästare dåligt, men staplade nu upp några torra klabbar i glöden, och snart började små pionierier bland lågorna att väsende klättra upp för näiverflarnet.

— Och du har sedermera aldrig fått det minsta uppslag, som pekar hän emot ett visst håll? frågade gästen efter en stund.

— Måhända kunde denna tilldragelse hafva något samband med en annan mystisk händelse som skedde här på gården ett år tidigare. I familjearkivet, — som du vet finns det förvaradt i en liten stenpaviljong i parken, — du har nog ofta sett den, ett litet muradt hus under lärkträden med en svart järndörr, — gjordes det inbrott en natt, och efter en mycket noggrann inventering funno vi, att det enda som saknades var en dagbok min pappa fört under sin studietid. Den var en sådan där universalsbok, som var bruklig förr i tiden, med lika delar bondepraktika, politiska funderingar, väderleksjournal, kärlekslängtan, stora föresatser och genomskinlig ånger. Med sin vackra piktur hade min pappa präntat ned allt detta i sin ungdoms dagar på ett språk, som han knyckt från Atterbom. Boken har varnat mig att lämna ett liknande dokument efter mig. Jag behåller helst auktoriteten hos mina barn, om jag får några.

troll. v. Mällarprov. e. banks exped.-kontor i Nyköping 90; ordf. i styr. f. Riksbankens afd.-kontor 01. Led. af Riksd. A. K. 97—99, led. af sersk. utsk. 99.

EDVARD BERGSTRÖM. Stud. 78, några års akad. stud. och blef derefter jordbrukare; arrend. St. Bäckabo fideikom. Mångårig ordf. i komm.-st. o. nmd, i pens.-, valnmd, i brandst.-kommitté, v. ordf. i kyrkost., i kyrko- o. skolråd; skiftesgodman, led. af egodeln.-rätten; på sin tid landstingsman. Är en i sin ort osedvanligt populär o. betrodd person.

OLOF HEIMER. Utex. fr. Tekn. sk. i Malmö, därefter stadsing. i Trelleborg o. Karlskrona; kassör i Skånes e. bank; sparbankskamrer i Hörby 91. Led. af styr. f. A.-B. Skån. hand. bankens afd.-kontor i Hörby, af dir. f. länsläsarettet, af komm.-fullm.; ordf. i bygg-nmd.

CASIMIR PLANTING-GYLLENBAGA f. Stud. 51, hofr.-ex. 55, v. hfd. 60, häradshöfd. i Oppunda o. Villåttinge här, doms. 78.

PER KJELLERSTEDT f. Ing. 81 i faderns affär i Gefle, deleg. 85, ensam inneh. sedan 88. Sedan 89 jemväl verkst. dir. o. styr.-ordf. i Lysoljeimp.-a.-b., styr.-ordf. i A.-b. Gefle valsekvarn o. styr.-led. i Åby a.-b. Led. af stadsfullm. sedan 89, styr.-ordf. i Köpman.-fören., kassadir. i lasarett-dir., styr.-led. i länssparb., led. af Hand.- o. sjöf.-nmd., styr.-led. i Spritbol.

PATRIK BOCK f. Efter afslut. elem. o. bergsskolestud. fackstudier i Amerika m. stip. af Jernkont. o. Kommerskoll. Ing. v. Ankarsums bruk 92—99, disp. o. verkst. dir. i Smedjebackens vals. a.-b. 99—14, i Fagersta bruks a.-b., Stortåtgtsgruve A.-b. samt Sv. grafit a.-b. sedan sistn. år. Styr.-led. i Nyhammars br.-a.-b., i Norbergs gruvaktiebolag. På sin tid led. af Kopparb. läns landsting.

— Och denna bok saknar du nu?

— Den var borta nästan tre kvarts år, tills jag en vacker dag återfick den i en vanlig postförsändelse, afstämplad Stockholm, afsändaren fingerad.

— Och till hvilka slutsatser kommer du på grund af denna händelse?

— Mina mäst vända kombinationer gå i den riktningen, att den kvinna, som efter sin död förts till vår familjegrav, spelat någon roll i min fars lif. Och att det funnits någon hennes anhörig, som på detta sätt bevakat hennes intressen. Måhända ville dessa okända anhöriga forska i dagboken efter hennes ställning till min far.

Åter försjönko de båda framför spiseln i sina funderingar. Malm gick fram till fönstret och tittade ut. Regnet hade upphört, men stormen högg i med förnyad styrka. Molnen skingrades och månen lyste skimrande kall in i rummet på den hvita spiseln.

— Du får en grann väg hem i kväll, sade värden och drog ifrån gardinen alldeles. — Se, ett sådant mänsken! Men akta dig för träden. I natt blåsa de bräckliga af på midten.

— Värre stormar har jag varit ute för, genmälte grannen. Och det hade han också. Hela hans lif hade varit en enda kamp, tills han nu kände sig bland småjarlarna.

— Här skall du få se på den där boken, jag talade om, sade Malm plötsligt. — Sannerligen står den inte där uppe på hyllan. Och han tog ner en grön bok med en oval etikett på pärmen och gick fram i månstrålarne med den. Hammer tog dagboken, böjde sig ned mot brasan och vek om bladen.

— Då jag fick konvolutet med detta innehåll, försökte jag att af omslaget, sigillet, poststämpeln, stilen och andra smärre omständigheter få reda på afsändaren.

— Och du lyckades kanske till sist?

— Ja, det var två små obetydliga föremål som löste gåtan åt mig. Båda utgjorde, genom det sätt hvarpå de kompletterade hvarandra, tillräckliga bevis för mig. Jag hittade en insektsnål mellan bladen af det slag, som en af mina grannar använder i sin samling. Men jag fann också ett nyss torkat blad af en ört, som växer häruppe i landet, och det endast på hans egendom. Nu visste jag, hvem som tagit boken.

Den andre reste sig upp från spiseln, mot hvilken han nyss lutat pannan. Hans ansikte hade något af tragediens stelnade mask med en trött lipande hängfärdighet. Men i nästa ögonblick växlade hans drag i en hotfull hårdhet.

— Ja, det var jag, sade han. Och det var min mor jag bisatte i ditt grafvalf, och din far var min far.

De sågo på hvarandra en lång minut, Hammer med den tunga eldgaffeln i sina hvitnande knogar.

Men så skakade bröderna hand med hvarandra i vederhäftigt allvar.

Norska sändebudet vid italienska hovet *dr J. Brunchorst* afled den 19 maj i Rom.

Den bortgångne, som var född i Bergen år 1862, ägnade sig efter aflagd studentexamen åt botaniska studier, tog år 1885 doktorsgraden i Heidelberg och utnämndes påföljande år till konservator vid Bergens museum. Efter några år kallad att öfvertaga chefskapet för museet, inlade han stora förtjänster om denna institutions utveckling samtidigt med att han genom ett flitigt vetenskapligt författarskap förskaffade sig ett utöfver det egna landets gränser nående

VÄRLDSKRIGET.

Veckan före pingst erbjöd en del politiska nyheter af större intresse. Uppmärksamheten riktade sig på den nya *ryska koalitionsregeringens program* i fråga om krigsmålen, hvori ganska tydligt sades ifrån, att den ryska regeringen bekänner sig till grundsatsen om "ingen annektering och intet skadestånd" och folkens själfbestämningssrätt. Ståndpunkten fick ett par dagar efteråt sitt förtydligande genom uttalanden af ministerpresidenten furst Lvov och utrikesministern Terestschenko, som för präsrepresentanter klagade, att de ansågo *Elsass-Lothringens återbördande till Frankrike* icke vara någon annektering.

Vidare framkom det högligen intressanta meddelandet, att underhandlingar inleddes mellan Ryssland och västmakterna om en *revision af de allierades fredsvillkor* sådana de uppställdes i noten till Wilson. I hvilken riktning dessa underhandlingar närmast gå vet man tills vidare icke.

Den politiska situationen i *Ungern* har ledt till

Foto. Floén, Stockholm.

Kliché: Ernst Sjöversparre.

J. BRUNCHORST.
Norges envoyé i Rom.
Har i dagarne aflidit.

erkändt namn som vetenskaplig forskare.

Lifligt politiskt intresserad invaldes han år 1895 i stortinget, hvars liberala parti han tillhörde, blef år 1906 generalkonsul och ministerresident på Kuba, kallades påföljande år att öfvertaga arbetsministerposten i norska regeringen, men återvände år 1908 till Kuba, där han kvarstannade till år 1910 då han utsågs till norskt sändebud i Stockholm. På denna post, där han kvarstod till för något mer än ett år sedan, då han förflyttades till Rom, förvärfvade minister Brunchorst de mest vidtomfattande sympatier.

ministerkris och den hittills all smäktige diktatorn *Tiszas* afgång. Krisen inträdde ingalunda oväntadt, ehuru den delvis varit och fortfarande är insvept i dunkel. Kärnan i konflikten får emellertid sökas i motsatsen mellan käjsar Karls liberalare politik och *Tiszas* konservatism, som bl. a. icke kunnat finna sig i den reformvänliga kurs i rösträttsfrågan, som monarken börjat hålla. Närmaste orsaken till ministerns afgång var att konung Karl icke godkände ett af denne framlagdt rösträttsförslag. Frågan gäller vidare polackernas

ställning och om dessa skola bli likaberättigade hvarigenom dubbelmonarkin skulle tredelas, en tanke som *Tisza* bestämdt motsätter sig.

Irländska frågan sköts åter fram genom Lloyd Georges nya uppslag att låta irländarne själfva söka finna en lösning. En konferens med representanter för de olika irländska partigrupperna kommer att sammanträda.

Plötsligen har situationen i *Kina* tagit en kritisk vändning. Presidenten har afskedat premierministern

Foto. Elfvik, Kjöbenhavn.

KRISTIANSBORGS SLOTT I KÖPENHAMN.

Kliché: Ernst Sjöversparre.

Inom danska arkitekt- och konstnärskretsar föremål för stort och speciellt intresse. Af hänsyn till en stark lokalkänsla för detta byggnadsverk afstå vi från närmare uttalanden, men ha ansett öfver ämningstone böra lämna en bild till en så betydande aktualitet.

Efter fotograf

ÅNGAREN "VESTERLAND", med en oersättlig last för det svenska jordbruket, sänkt utan varning af en tysk U-båt.
Se text å sid. 567.

Af de många hänsynslösheter, rättskränkningar och brutala våldsgärningar som olika krigförande makter visat och tillfogat Sverige har nog ingen enda så djupt upprört hela vårt folk som denna u-båtsbragd, hvarigenom tre svenska ångare sänkts med sina dyrbara laster för folk och jord jämte tio raska svenska sjömän. Men med dem följde också i stor mängd de sympatier och den förståelse de tyska vapnen och metoderna funnit här i landet.

TYSK U-BÅT, det vapen som icke skiljer på fiende och vän, på last och lif.
Vidstående bild: AMIRAL CAPELLE, statssekreteraren för tyska riksmarinen.

rade bl. a. Cornilletberget. — Italiens Isonzooffensiv framkallade en österrikisk motoffensiv i Trentino, där mycket heta strider utkämpades.

Natten till den 24 hemsöktes Englands ostkust af några zeppelinare som nedkastade bomber, enligt engelsk uppgift med obetydlig skadegörelse.

Tre stora svenska ångare, Vesterland, Aspen och Viken med ytterst värdefulla laster, som frigifvits af England, föllo på hemvägen offer för de tyska u-båtarna, en händelse som i hög grad förbittrat stämningen i Sverige.

INNEHÅLL: Kabinettskammarherre August Herlenius (helsid.-portr. o. biogr.). — Svensk och utländska porträtt och bilder för dagen. — Svenska offer för U-båtsraseriet. — Världskriget. — V. portr.-galleri. — "Afräkningen". Ber. af David Linde.

stern och enligt ett Reutermeddelande skulle de stridande parterna troligen komma att gripa till vapen. Samma nyhetskälla meddelade, att ministerskiftet möjligen skulle framkalla en krigsförklaring mot Tyskland från republikens sida.

På franska och italienska krigsskådeplatserna var stridsverksamheten liflig. Engelsmännen gjorde upprepade attacker på ömse sidor om vägen Arras Cambrai och på linien Bullecourt-Fontaine. Fransmännen koncentrerade sina ansträngningar på området söder och sydväst om Laon (Laffaux och Bray) samt tillkämpade sig framgångar i Champagne, där de eröf-

Ejtertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller oivkorligt förbud.